

Stiftelsen Tinius
Haakon VIIIs gate 2
0161 Oslo

31.10.2025

Innspill til Medietilsynets vurdering av NRKs bidrag til mediemangfoldet og konkurransemessige effekter av NRKs tilbud

Stiftelsen Tinius takker for anledningen til å gi innspill til Medietilsynets vurdering av NRKs bidrag til mediemangfold og konkurransemessige effekter av NRKs tilbud.

Stiftelsen Tinius er eier av medieselskapet Schibsted, som igjen eier medier som VG, Aftenposten, Bergens Tidende, Stavanger Aftenblad og E24 her i Norge, Aftenbladet, Svenska Dagbladet og også TV4 i Sverige, og den finske kommersielle tv-stasjonen MTV.

Våre innspill er basert på en podkast med Stiftelsen Tinius' styreleder Ole Jacob Sunde og en video som ble tatt opp samtidig. Denne teksten er en lett bearbeidet transkribering av podkast-opptaket og er gjort ved hjelp av det VG-utviklede verktøyet Jojo. Jojo er et open source-verktøy og gjort gratis tilgjengelig for alle. Alle kostnader til studioleie, produksjon, opptak, video, redigering og transkribering summeres opp til bare ca. 10.000 kroner.

Podkasten, videoen og AI-transkriberingen er et bevisst valg fra vår side fordi vi mener det er avgjørende å etablere en forståelse for at medieeverdenen nå er fundamentalt annerledes enn hva den var da NRK ble opprettet. Vi er opptatt av at NRKs rolle og funksjon må tilpasses den nye virkeligheten.

-

Knyttet til denne høringen, Ole Jacob, hva mener du er det viktigste for de private frie mediene i Norge, sett i lys av NRKs virksomhet?

Jeg tror at det er viktig å ta utgangspunkt i hvor mediene befinner seg i dette bildet. Norske medier er nå i en kryssild mellom teknologiselskaper på den ene siden, som både gir oss nye muligheter, men også fratar oss konkurranseflater og ikke minst inntekter. På den andre siden har vi NRK, som er godt finansiert av offentlige midler og som er flinke, så er det klart at det blir mye mindre plass til kommersielle medier. Og jeg er bekymret, for jeg ser skriften på veggen.

Norske medier er i dag langt fra så godt finansiert og fundert til å møte utviklingen. Og hvis høringen som nå skjer, har som hensikt ikke bare å snakke om NRK og deres muligheter fremover, men også å sette dette i sammenheng mellom private, frie mediers muligheter, så må man ta utgangspunkt i at medienes stilling i det norske markedet er, etter min oppfatning, en døende rase. Og hvis man ønsker å ha frie medier i det norske markedet i fremtiden, så er det et utgangspunkt for meg.

Du har jo mange års erfaring med nettopp frie private medier. Rammebetingelsene som du er inne på, de har endret seg mye i løpet av de årene?

Det jeg tror er det viktigste å være klar over, er hvordan teknologien har utviklet seg. Norske medier har måttet tilpasse seg teknologi som driver nye brukervaner. Det har man vært ganske flink til i Norden. Vi har i dag en høy direktetrafikk til våre sider.

Vi har begynt på en fornyelse av formater. Og jeg mener også at vi har kommet langt i å undersøke hvordan kunstig intelligens kan gjøre vår industri bedre, samtidig som vi styrer unna de farene som ligger i kunstig intelligens. Veldig mye av det arbeidet som pågår i frie medier, er jeg stolt av.

På abonnementssiden er det et faktum at vi holdes i live av sånne som meg, og kanskje deg: boomerne! Det er veldig store lesersegmenter som man ikke når i dag, med den tekstbaserte, tradisjonelle journalistikken. Da må vi over i nye formater. Da må vi over i levende lyd - podkaster. Vi må over i levende bilder, altså videoer, som vi gjør her i dag. Og det er jo det som krever store investeringer i en bransje som ikke har spesielt god lønnsomhet, og som i hvert fall ikke har mye ressurser å sette inn på dette.

I dette bildet inngår NRK som allmennkringkaster. Hvordan faller de inn i denne situasjonen?

NRK har jo, jeg får si det, en velsignelse som ikke private medier har. De har budsjetter som er vedtatt av Stortinget. Og derfor driver de litt på siden av det kommersielle presset som private medier har. Det er på den ene siden bra, for vi trenger en allmennkringkaster i et lite land som Norge. Et faresignal er det at NRK får så vide fullmakter at de dermed begrenser konkurransemulighetene for frie medier. Det er akkurat i det skjæringspunktet mellom at vi skal ha en allmennkringkaster, som har rammebetingelser som er fornuftige, og at ikke de skal gå inn på områder som kan holde liv i de private mediene.

Mener du NRK gjør det i dag? Tar for mye plass i et marked som tross alt ikke er så stort?

Vi er avhengig av å få trafikk til våre sider. Trafikk omsettes til abonnementer. Og den omsettes til reklameinntekter. Hvis NRK går inn på stadig nye områder, så vil jo det føre til at trafikken til oss blir mindre, og de kommersielle mulighetene blir mindre. NRK hadde i sin tid en strategi hvor de sa de skulle være til stede der hvor blant annet unge lesere var til stede. Det førte til at de la ut mye gratis innhold på ulike sosiale medier. Det bygget opp disse sosiale mediene, som er i direkte konkurranse om reklameinntekter og abonnementsinntekter for de frie mediene. Vi lever i en liten og lukket økonomi, hvor det som skjer på én side, ikke skjer i isolasjon, men det får en konsekvens for andre. Og det er denne konsekvenstenkningen som er viktig for politikerne å være klar over og ta hensyn til.

Nettopp politikerne og myndighetene er - kan vi si - adressen for det vi snakker om. Hvis vi ser på NRK, og ikke minst de som styrer NRK, i hvilken grad tenker du de er bevisste disse mekanismene du peker på nå?

Skiforeningen pleide å ha en reklamekampanje som sa at det snør ikke skispor. Med andre ord at man tar skispor i Nordmarka for gitt. Eller andre steder i landet, for den saks skyld. Men det koster noe å frembringe skispor. På samme måte som det koster noe å frembringe god journalistikk.

Så jeg tror kanskje at mange politikere tenker at: Ja, ja, medier har vi hatt i alle år. Og de har jo klaga hele tiden. Og de har alltid overlevd. Den tenkningen tror jeg ikke helt tar hensyn til den nedadgående spiralen som man nå er i. For det er et faktum at det er mange områder i samfunnslivet som ikke blir dekket så godt som det ble dekket før. Det er ikke så mange referater fra et kommunestyre eller fra Stortinget som man kanskje skulle kunne ha håpet for å få en god dekning.

Vi vet at veldig mange unge er ikke en del av den redaksjonsstyrte medieflyten. De er rett på sosiale medier, hvor de da samler sammen informasjon. Jeg sier ikke nødvendigvis at det er galt, eller at de ikke får informasjon, men det er en annen informasjonsflyt som de da får, som har sine konsekvenser. Jeg skal ikke gå inn på alt det nå, for det er ganske allment kjent.

Og man har jo forsøkt å begrense sosiale mediers innflytelse på unge mennesker. Men det at vi, private medier, også skal ha en konkurransesituasjon som gjør at vi greier å gå inn og utvikle formater, f.eks. video, som treffer lesegrupper som vi ikke når i dag, og som da kan gi oss både nye inntekter, men også som kan formidle det innholdet vi har, til alle deler av befolkningen, jeg tror det er viktig.

Hva står i veien for en sånn utvikling i dag, for private og frie medier?

For det første er det behovet for store investeringer. Det å gå fra tekst til lyd og til levende bilder, er en stor omlegning, som krever store investeringer. De finnes i begrenset grad, i hvert fall i de mindre redaksjonene. Det er en problemstilling.

Men det er også det at dette tar tid, og du skal jo holde mediene i live. Så på en måte drives medieselskapene i dag som to selskaper: Det ene er å forsøke å holde lønnsomheten oppe i det man har, som jo til dels er papir. Tenk det! Jeg tror få vet at papir er ganske viktig for veldig mange aviser i Norge i dag. Og samtidig selvfølgelig de digitale abonnementene. Dette skal man drive på en effektiv og god måte.

Og så skal man føye til helt nye formater. Vi sitter i et studio i dag. Det er en selvfølge at man har midler til å investere i det.

Man snakker om kunstig intelligens. På en god måte kan også det drive dyktig journalistikk under forutsetning av at man har to øyne som ser på og styrer den kunstige intelligensen. Det ligger store muligheter i det, men det er jo ikke født på en dag.

Det må man jobbe med over tid. Så man må ha levelige betingelser underveis.

Du og jeg holder vel både lineære og papirbaserte medieformater i live. Men etter oss er det kanskje stadig færre. Gjør myndighetene det de kan for å legge til rette for at også vi gjør de nødvendige innovasjonene?

Jeg tror ikke at man er så bevisst på dette. Man tror man tenker at dette har vi, så dette kommer vi til å ha.

Men se bare på momspolitikken, hvordan den nå er i ferd med å endres. Det er et faktum at levende bilder er en viktig nyhetskanal. Samtidig er det et faktum at levende bilder er momsbelagt, mens de trykte mediene og også den digitale, tekstbaserte medieformatet, den er momsfri. Myndighetene vil jo nå gjerne momsbelegge store deler av det som er de nye mediene. Det er helt idiotisk, hvis jeg skal få lov å være nokså direkte. Man burde jo heller premiere de bedriftene som faktisk nå legger om til formater som er fremtidsrettede, og ikke straffe dem. Dette er et sånt typisk eksempel hvor liv og lære ikke hører sammen.

Samtidig som TV 2 og VG og andre kanskje forhindres i å utvikle produktene sine som de skal, ser vi i NRK jobbe i alle formater?

Ja, det er riktig. Og der er det snakk om den bransjeglieningen som jeg var litt inne på tidligere. At NRK har ikke like rammebetingelser som det private medier har. Det myndighetene i hvert fall burde sørge for, det er at NRK har de samme rammebetingelsene som frie, private medier, og vice versa.

Du er jo også styreleder i Scott Trust, eieren av den britiske avisen The Guardian. Med andre ord så har du også sett BBC i dette lyset. I Storbritannia har kanskje debatten vært en litt annen? Hva bør vi ta med oss hjem fra den debatten?

For det første så kan jeg si at det er den politiske debatten i England som er opphetet. Det politiske bildet i Norge er annerledes. Her er det ganske stor enighet om at vi har en allmennkringkaster, den skal vi beholde, og at den stort sett gjør en god jobb og er viktig for nasjonen. I Storbritannia så er det politiske spekteret mye mer delt, og man har en populisme, tror jeg jeg kan kalle det, gjennom The Reform Party, som er veldig aggressive, og man har også konservative krefter som er harde.

Hvis jeg skal se det fra The Guardians side, så er vår oppfatning, litt sånn som jeg også har gjort kjenne her: BBC er viktig. BBC er viktig for den britiske nasjonen, men BBC arbeider også med andre formater, for eksempel BBC Studios, som lager veldig mye innhold som helt klart drar seg over til en kommersiell virksomhet. Og som selvfølgelig da er i direkte konkurranse med de private mediene. Så også der har man denne vanskeligheten i hvordan man skal støtte opp under både den offentlige og den privatfinansierte pressen.

Nettopp. Da skal vi takke for oss. Og som nevnt skal vi naturligvis også gi vårt høringssvar direkte til Medietilsynet.

Dette høringssvaret publiserer vi selvfølgelig også på vår nettside. Så blir det spennende å følge med i debatten frem til regjeringen gir sine fireårige styringssignaler for mediepolitikken. Og vi i Stiftelsen Tinius er klare for den debatten.

Og fra min side kan jeg si at jeg håper at våre politikere legger merke til at dette ikke er tekstbasert, men at det er spilt inn på video fordi det er det formatet som kommer til å vinne nye markedsandeler i fremtidens medie verden.

Med vennlig hilsen,

Ole Jacob Sunde
Styreleder, Stiftelsen Tinius